

บัวผันพันธุ์สิริสกลธรณ์
(*Nymphaea* 'Siresakolthon')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

- ชื่อ-สกุล 1. มหาวิทยาลัยมหิดล
2. นางปริมลาก ชูเกียรติมัน

ที่อยู่

โทรศัพท์

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

บัวผันพันธุ์สิริสกลธรณ์ เป็นบัวผันพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมเกสรระหว่าง ต้นพันธุ์แม่คือ บัวผัน รหัสคัดเลือก *Nymphaea* OP5914 ที่ปลูกเลี้ยงในปางอุบล สวนบัว จังหวัดนนทบุรี กับต้นพันธุ์พ่อคือ บัวผัน *N. Colorata* No.2 (*Nymphaea nouchali* var. *zanzibariensis* (Casp.) Verdc.) ในปี พ.ศ. 2563 โดย นางปริมลาก ชูเกียรติมัน เป็นผู้ผสมเกสร จากนั้นศึกษาและเก็บข้อมูลความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ จาก ต้นที่คัดเลือก จำนวน 1 ต้น เพื่อให้แน่ใจว่าไม่ใช่ลักษณะที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศหรือ สภาพแวดล้อม ตรวจสอบการให้ดอกจนถึงดอกที่ 20 และแยกหัวย่อยจากต้นแม่ปลูกศึกษา ปี พ.ศ. 2565 พบว่าลักษณะประจำพันธุ์ของบัวลูกผสมมีความคงตัวและสม่ำเสมอ และมีความแตกต่างจากพันธุ์อื่น ในท้องตลาด คือยังไม่พบบัวที่มีทรงกลีบเรียวยาวและซ้อนกันมาก และกลีบสีม่วงแกมน้ำเงินเหมือนกับลูกผสม ต้นนี้ จึงได้มอบให้โครงการจัดตั้งสถาบันอุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ในโอกาส วันแม่แห่งชาติประจำปี 2565 และทางสถาบันฯ ได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า สิริสกลธรณ์ โดยปัจจุบันได้มีการขยายพันธุ์ เพิ่มเติมด้วยวิธีการแยกหัวและเหง้าเพิ่มเติมจากต้นพันธุ์แท้

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2563	<i>Nymphaea</i> OP5914 X <i>N. Colorata</i> No.2 ↓ ติดฝักและเมล็ดเริ่มงอก ↓ แยกลูกผสม F ₁ ปลูกทดสอบ ศึกษาและเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์	ปางอุบล สวนบัว จ.นนทบุรี
2564	↓ คัดเลือกต้นบัวที่ให้ดอกสมบูรณ์ มีความคงตัวและสม่ำเสมอ และแตกต่างจากพันธุ์อื่นโดยชัดเจน	
2565	↓ มอบให้มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ปี พ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
	(โครงการจัดตั้งสถาบันอุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ) และตั้งชื่อว่า บัณฑิตพันธุ์สิรีสกุลธรณ์	จ.นครปฐม

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย บัณฑิตพันธุ์สิรีสกุลธรณ์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Nymphaea</i> 'Sireesakolthon' วงศ์ Nymphaeaceae ไม้ล้มลุกที่อาศัยอยู่ในน้ำ
ลำต้น	บั้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ มีลำต้นใต้ดินเป็นแบบเหง้า เจริญเติบโตในแนวตั้ง ต้องการพื้นที่ปลูกที่มีความลึกน้ำตั้งแต่ 30-120 เซนติเมตร ผิวหน้้าน้ำไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร ขนาดกอประมาณ 60-120 เซนติเมตร (แปรผันตามสภาพพื้นที่ปลูก)
ใบ	ใบเดี่ยว รูปรี กว้างประมาณ 12 เซนติเมตร ยาวประมาณ 15 เซนติเมตร (แปรผันตามขนาดพื้นที่ปลูก) ขอบใบหยักมนไม่เป็นระเบียบ ปลายใบมน ฐานใบเปิด ปลายฐานใบแหลมเป็นจะงอย ใบด้านบนสีเขียว ด้านล่างสีเขียวเรื่อ ก้านใบ-ก้านดอก ความยาวเป็นไปตามความลึกระดับน้ำที่ปลูก (ทั้งนี้ควรปลูกในพื้นที่น้ำลึกระหว่าง 60-100 เซนติเมตร)
ดอก	ดอกชูพ้้นน้ำ ก้านดอกชูสูงจากระดับผิวหน้้าน้ำไม่เกิน 30 เซนติเมตร ดอกตูม รูปทรงหอก กว้างประมาณ 3.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร ดอกบาน ทรงครึ่งวงกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางดอก 12-15 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ ปลายแหลม ด้านนอกสีเขียวทองอ่อน ด้านในสีขาว กว้าง 1.3-2.3 เซนติเมตร ยาว 5.8-6 เซนติเมตร กลีบดอก รูปขอบขนาน ปลายกลีบสีม่วงน้ำเงิน โคนกลีบสีขาวหรือสีเหลืองเหลือง กว้าง 0.3-1.3 เซนติเมตร ยาว 2.5-5.9 เซนติเมตร จำนวนกลีบดอก มากกว่า 44 กลีบ เกสรเพศผู้ลดรูปผนังของคาร์เพลในรังไข่ไม่เชื่อมติดกัน ยอดเกสรเพศเมีย 22 อัน รูปแถบ สีเหลืองเรียงติดกันเป็นรูปวงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร
ลักษณะอื่น ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม้ติดเมล็ด 2. ดอกบานเวลา 9.00-16.00 น. ระยะเวลาในการบานจนดอกโรยประมาณ 3 วัน 3. ดอกมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ และติดดอกจำนวนมาก 4. การแตกหน่อระดับกลาง ปลูกง่าย และค่อนข้างทน 5. ขยายพันธุ์โดยใช้เหง้า หัวย่อย หรือต้นอ่อนที่แยกจากต้นแม่

ภาพที่ 1 บัวผันพันธุ์สิริสกลธรณี

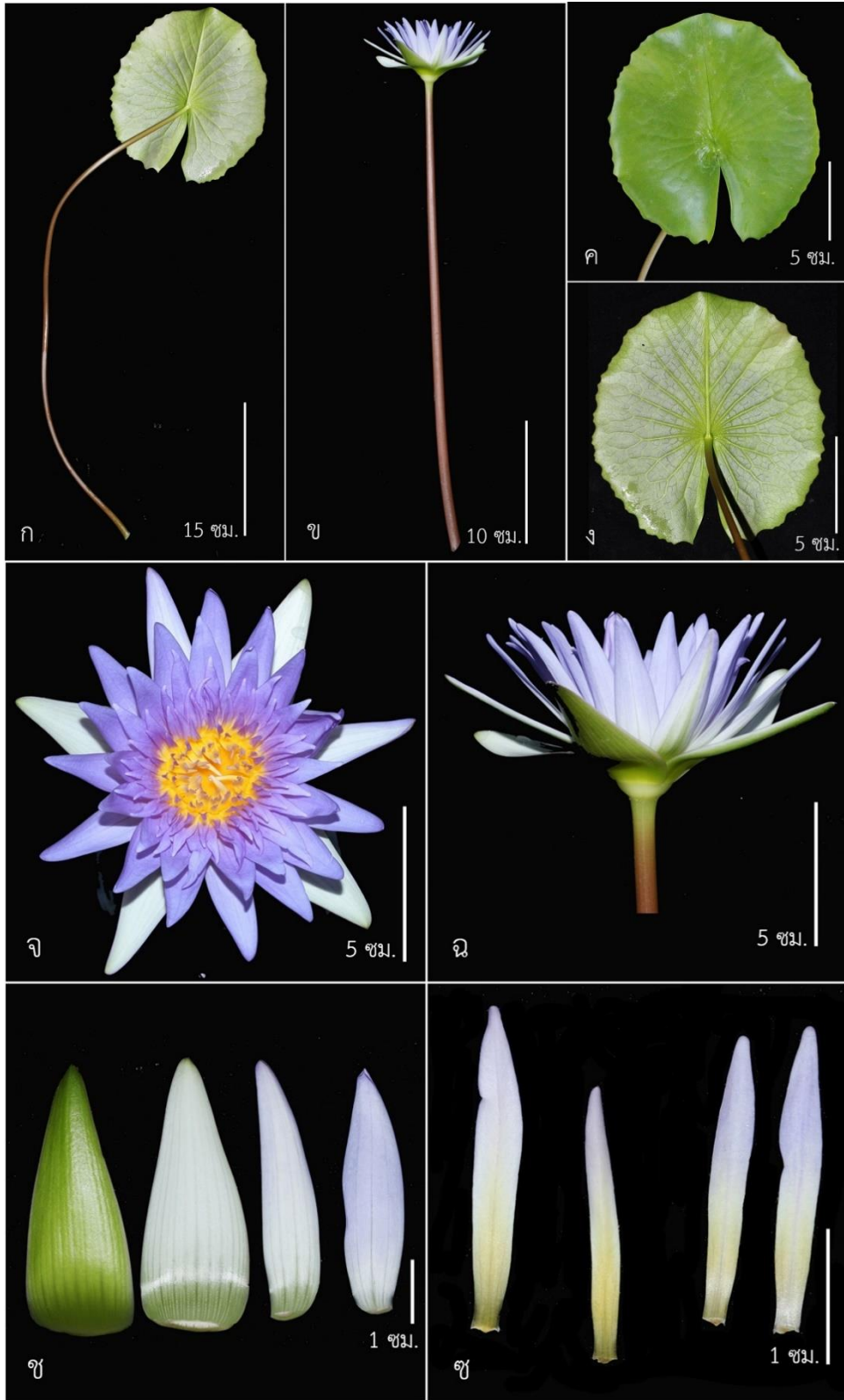

แม่พันธุ์ *Nymphaea* OP5914

พ่อพันธุ์ *Nymphaea nouchali*
var. *zanzibariensis* No.2

ภาพที่ 2 ต้นแม่พันธุ์ และพ่อพันธุ์

ภาพที่ 3 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของบัวผันพันธุ์สิริสกลธรณี
 ก ใบและก้านใบ ข ดอกและก้านดอก ค-ง ใบ จ-ฉ ดอก ซ กลีบเลี้ยงและกลีบดอก ศ กลีบดอก

บัวผันพันธุ์สิริสกลธรณี